

Kur'an'ın mushaf hâline getirilmesi konusunda sarih bir icma oluşmuştur.

ARAŞTIRALIM

Sükûti icmayı hangi mezhep imamı delil olarak kabul etmez? Araştırınız.

4.2.1. İcma

Sözlükte icma; bir işi yapmaya kesin kararlı olmak, azmetmek ve görüş birliği etmek gibi anlamlara gelmektedir. Terim olarak ise Peygamberimizin vefatından sonra herhangi bir dönemde yaşayan müçtehidlerin dinî bir konunun hükmü hakkında görüş birliği içinde olmalarıdır. İcma fıkıhta önemli bir delildir.

İcmanın gerçekleşmesi için müçtehidlerin görüş birliği ettiği konunun dinî bir konu olması, görüş birliğinin Peygamberimizin vefatından sonra olması, görüş birliği edenlerin Müslüman ve müçtehit olması gerekir. Bunun için müçtehidlerin bir araya toplanması şart olmayıp görüşlerini teker teker bildirmeleri ile de icma gerçekleşebilir.

İcma, sarih ve sükûti olmak üzere ikiye ayrılır:

- İcmaya konu olan dinî meselede, müçtehidlerin açıkça ve teker teker görüşlerini ortaya koymalarına sarih icma denir. Örneğin Peygamberimizin vefatından sonra Kur'an-ı Kerim'in mushaf hâline getirilmesi konusunda sarih icma oluşmuştur.

17 Müslim, Birr, 2.
18 Cum'a suresi, 9. ayet.
19 Ebû Davud, Salat, 215.

- Bir müçtehit, bir grup müçtehit tarafından verilmiş dinî hükümden haberdar olduğunda susup aksine bir görüş belirtmezse bu davranış, o müçtehidin ortaya çıkan icmayı dolaylı yönden onayladığı anlamına gelir. Buna sükûti icma denir.

- Dinî bir mesele üzerinde icma ederken Müçtehidlerin kitap, sünnet veya kıyas gibi bir delile dayanmaları gerekir. Buna **icmanın dayanağı** denir. Bu, icmanın temelsiz ve sadece şahsi görüşlere dayanmadığını ve dinî bir temeli olduğunu gösterir. İcma, bazen manası açık ve kesin olan ayetin anlamını pekiştirmek için yapılır. *"Namaz; kitap, sünnet ve icma ile sabittir."* cümlesindeki icmanın böyle bir fonksiyonu vardır. Bazen de icma farklı anlamlara gelebilecek bir ayetin manasını sınırlayarak kesinleştirmek için yapılır. Örneğin, **"namazı kılınız ve zekâtı veriniz."** ayetlerinde yer alan *"salat"* ve *"zekât"* kelimeleri farklı anlamlara da gelmektedirler. Ancak bunların dinde bilinen anlamıyla namaz ve zekât anlamına yorumlanması gerektiği konusunda sarih icma vardır.

 BİLGİ KUTUSU

« إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوٰى ... »

"Ameller niyetlere göredir. Kişi için ancak niyet ettiği şey vardır..."

(Buhârî, Bed'ül Vahy, 1)

 ARAŞTIRALIM

Resulullah (s.a.v.) döneminde icmanın varlığından söz edilemez. Bunun sebebi nedir? Araştırınız.

